

ram dedisse, nam cum vita monastica non repugnat, licet vita illa per se ad hoc non ordinetur. Ex his ergo satis constat origo et emanatio hujus religionis ab Augustini institutione.

30. *Objectio contra probatam assertionem, disquirens confirmationem instituti Eremitatum.* — Dicere vero quispiam tandem poterit, ordinem ab Augustino institutum non fuisse ab Ecclesia Romana approbatum ante Concilium Lateranense sub Innocentio III, et consequenter tunc non meruisse nomen religionis, quia nunquam potuit esse religio simpliciter sine Ecclesiae approbatione. Antecedens patet, tum ex motu proprio Pii V supra citato, sub initium capitis 6, ubi declarat primum ordinem ab Ecclesia approbatum, fuisse ordinem Prædicatorum; tum etiam quia non constat de tali approbatione. Unde in dicto § *Sane*, de Religiosis domibus, in 6, non dicitur hic ordo approbatus vel confirmatus, sed solum institutus ante Concilium Lateranense. Occurret forte aliquis, legitimam institutionem semper includere approbationem sufficientem; nam sermo est de institutione, quæ licite potest observari et exerceri; hoc autem nunquam sine approbatione licuit, ut supra ostensum est. Olim autem Episcoporum approbatio sufficiebat, et hanc potuit habere ordo Augustini, vel a Valerio, antecessore Augustini, si consideretur hic ordo, prout inchoatus ab Augustino ante presbyterium; vel ab ipso etiam Augustino jam Episcopo. Et quamvis hæc approbatio in principio fuerit tantum pro una Diocesi, postea paulatim acceptata est a cæteris Episcopis, usque ad Romanam Sedem; et ita tandem pervenisse ad absolutam et universalem approbationem totius Ecclesiae, saltem tacitam, quæ æquivaleret expressæ.

31. Sed adhuc contra hoc instari potest, nam, licet hoc sit verum de approbatione quasi permissiva, quæ sufficit ad honestum et pium vivendi modum, non tamen de approbatione canonizante (ut sic dicam) talem statum, et habentem eam auctoritatem infallibilem, quam habet confirmatio religionis auctoritate Pontificia solemniter facta. Antecedens patet, quia omnes alii eremitarum ordines, qui erant ante Alexandrum IV, et per eum sunt ad hanc religionem reducti, permittentibus a Pontificibus Romanis, ipsis videntibus ac tacentibus, vel etiam privilegiis eis concedentibus, et tamen non propterea erant religiones approbatæ illo singulari ac

perfecto modo; ergo idem dici potest de eremitis S. Augustini.

32. Respondeo imprimis, interdum tacitam approbationem posse esse tantam, ut expressæ æquivaleret, et æqualem cum illa habeat auctoritatem, sicut de canonizatione Sanctorum dici solet, et constat de antiquis Sanctis, sola universali traditione totius Ecclesiae canonizatis; par enim est ratio de authentica approbatione religionis, ut videre etiam licet in antiquis religionibus S. Benedicti et Basilii, et in eodem gradu ponenda est religio eremitarum S. Augustini; nam in *c. Perniciosam*, 18, q. 2, regula Augustini, et consequenter ordo ejus, æque censetur sufficere ad religionem approbatam, ac regula Basilii vel Benedicti; est autem illud decretum Concilii Romani sub Innocentio II, quod constat esse multo antiquius; potest igitur duplex approbatio tacita distingui. Una, qua solum permittitur aliquis modus vivendi, non sub certo et firmo judicio de illius perfectione vel congruitate ad perfectionem assequendam, sed quasi negative se habendo, et non improbando talem vivendi modum, quia de illius malitia non constat. Alia vero est approbatio quæ, licet consuetudine introducatur, et ideo tacita vocetur, ad eum tamen gradum pervenit, ut recepta et firma opinione totius Ecclesiae, et judicio Summorum Pontificum, factis ipsis privilegiis sufficienter declarato, sit sufficiens, ut per eam proponatur aliquis status tanquam vera perfectionis via, et hanc approbationem dicimus æquivalere expressæ. Hoc igitur secundo modo dicimus ordinem divi Augustini fuisse ab Ecclesia approbatum longe ante Concilium Lateranense; nam hoc indicatur in *d. Perniciosam*, juncto cap. *Ne nimiam*, de Religiosis domibus, ibi: *Sed quicumque ad religionem converti voluerit, unam de approbatis assumat, et qui voluerit religiosam domum de novo fundare, regulam et institutionem accipiat de approbatis.* Nam certum est ibi esse sermonem de approbatione perfecta; certum item est sub illis religionibus approbatis comprehensam tunc fuisse religionem eremitarum Sancti Augustini, quidquid fuerit de aliis eremitis; nam hoc probat dictum cap. *Perniciosam*, et *c. Insinuante*, Qui clerici vel voventes, quod est ejusdem Innocentii III, et de simili institutione existimo loqui § *Sane*.

33. Denique explicatur in hunc modum; nam D. Augustinus circa statum monachorum, quem in Ecclesia invenit, et Mediolani

ac Romæ vidit, duo tantum fecisse videtur: unum est, quod illum innoxit in Africam, ubi nondum erat in usu; aliud est, quod peculiarem regulam illi addidit; in cæteris nihil immutasse aut statuisset videtur, nec de habita, ut ex his quæ supra expendimus, satis constare videtur, et plane sensit Anton. supra, et Baronius, 6 tom., circa annum Domini 54; nec de aliis ritibus aut cæremoniis, præter ea quæ in dicta regula continentur, quia neque ex scriptis ejus, neque ex ulla historia vel traditione aliud quippiam habemus. Status autem monasticus seu eremiticus, qui, ut a numero decimo diximus, idem erat, satis fuit approbatus et confirmatus etiam ante Augustinum per traditionem Apostolicam, ut supra, libro præcedenti, late probatum est; regula item Augustini multo ante Innocentium III Ecclesiae universalis approbationem meruit et obtinuit, et aliqui affirmant Innocentium I, eam expresse approbasse et præcepisse eremitis omnibus per Italiam, ut secundum eam viverent, de qua approbatione aut præcepto nihil in Conciliis invenio, neque inter opera Innocentii III. Tamen inter privilegia et chronica ordinis eremitarum contineri dicitur a Hieronymo Romano, lib. 6 Reipub., c. 5 et 6. Quidam etiam referunt approbationem Eugenii II in Concilio Remensi; sed nec Remense Concilium, neque aliquod aliud invenio sub hoc Pontifice celebratum. In Remensi autem Concilio celebrato sub Leone III, solum fit mentio regulæ S. Benedicti in canone 9. Eadem vero approbatio satis supponitur ab Innocentio II, in *d. c. Perniciosam*. Igitur ex eo saltem tempore, ex quo cepit regula Augustini habere hanc approbationem, cepit ordo ab ipso institutus esse approbatus, eo modo quo ordo S. Benedicti suo tempore approbatus fuit.

34. *Secunda assertio, quodammodo restringens primam.* — Nihilominus addendum est, hunc ordinem eremitarum habuisse novam et solemnem approbationem ab Alexandro IV, quia revera illa indiguit; quamvis enim non fuerit religio de novo instituta, talem formam et mutationem accepit, ut sine speciali approbatione Pontificis firmitatem habere non potuerit. Primum enim omnia monasteria, quæ antea erant divisa, in unum corpus redacta sunt sub uno generali Prælate, quem antea etiam non habebant. Secundo, quoad multa novum vivendi modum accepit hæc religio, quæ in superioribus tacta sunt, suntque ex rebus præcipuis ad religiosum statum perti-

nentibus præter substantialia vota et regulam. Tertio, hinc factum est ut hæc religio ab eo tempore inter mendicantes numerari cœperit, nam antea et imperfectam unitatem religionis habebat, et monachalis potius, seu eremitica reputabatur, quia sibi soli, et non proximis incumberebat, et quia ex propriis redditibus, et, his deficientibus, ex labore manuum, non e mendicato vivebat, et, quod caput est, a nullo Pontifice inter mendicantes recepta fuerat. Quarto, ex tunc cœpit esse exempta, et sub speciali Sedis Apostolicæ protectione recepta. *** Hæc sunt, quæ de hac sacra eremitarum S. Augustini religione in autographo manuscripto invenire potuimus.

CAPUT X.

UTRUM SACER ORDO CARMELITARUM UNUS EX MENDICANTIBUS SIT, QUAMQUE ORIGINEM ET INSTITUTIONEM HABUERIT?

1. *Vera traditio successionis ex Elia.* — Carmelitarum religio, quo antiquiorem creditur habere institutionem, eo minus certam et exploratam habet originem, ac perpetuam successionem; est autem valde recepta et satis antiqua traditio, religionem hanc a temporibus prophetarum, et signatim ab Eliae institutione suam ducere originem, et quasi hæreditariam successionem in monte Carmelo, a quo nomen etiam accepit; quam traditionem ut veram suscipimus, præcipue quia septem Summi Pontifices Sixtus IV, Joannes XXII, Julius III, Pius V, Gregorius XIII, Sixtus V et Clemens VIII, in Bullis huic ordini concessis, de professoribus hujus sacri instituti ita loquuntur: *Tanquam religionis speculum et exemplari charitate fulgentes, sanctorumque Prophetarum Eliae et Elisei, et aliorum Patrum, qui montem sanctum Carmeli, juxta Eliae fontem habitaverunt, successionem hæreditariam tenentes, etc.* Unde Sixtus V huic religioni concessit, ut Eliam et Eliseum tanquam suæ institutionis patronos coleret, dies festos in eorum honorem celebrando, propriaque officia in eorum memoriam recitando; quod ipsa religio studiose servat, et in ipso officio nomen et solemnitate Patroni Eliae tribuunt. Quale autem sit, et in quo fundetur hoc (ut ita dicam) jus patronatus, quæ sit etiam hæc origo et successio, licet a multis multa dicantur, non facile explicatur; breviter autem dicam quid mihi certum, quid probabilius, quid

verosimile, quid obscure et ambiguum, vel etiam minus verum videatur.

2. *Prima assertio, Eliam et contemplativam, et activam vitam erga proximos exercuisse.* — Primo ergo certum est, Eliam vitam eremiticam coluisse, ubi cum magna corporis austeritate, diurnam animi contemplationem conjunxit, quamvis interdum divino jussu et propter Dei honorem, et proximorum salutem ad prædicandum et docendum descenderet. Totum hoc colligitur ex Scriptura, a capite 17 libri 3 Regum, usque ad c. 2 libri 4. Cum enim ante hæc loca nulla facta fuisset mentio Eliæ, nec superioris vitæ ejus, neque ortus aut parentum illius, quasi ex abrupto introducit Elias magna libertate prophetizans coram Achab, et statim subjungitur vocatio Dei illum vocantis ad solitariam et eremiticam vitam: *Recede hinc, et vade contra Orientem, et abscondere in torrente Carith, qui est contra Jordanem, et ibi de torrente bibes, corvisque præcepi ut pascant te.* Quem locum luculenter ad hoc propositum expendit Joannes Hierosolymitanus, lib. de Institutione primorum monachorum, a capite tertio, usque ad nonum, tom. 9 Biblioth. Patrum.

3. *Objectio contra pronuntiatum.* — *Confirmatur.* — Dicit vero non immerito aliquis, ex hoc loco minime colligi vocationem aliquam Eliæ ad vitam eremiticam, vel religiosam. Omisso enim allegorico sensu, quem ille auctor late prosequitur, a quo non sumitur efficax argumentum, si litteralem spectemus, Deus non præcepit Eliæ ut absconderetur in torrente Carith, ut ibi solitariam vitam aut eremiticam ageret, sed solum ne ab Achab inveniretur in principio illius sterilitatis et siccitatis, quam Deus in pœnam peccatorum ejus mittebat. Prædixerat enim Elias Achab, fore ut non plueret, donec ipse Elias id diceret, et ideo absconditus est, ne cogeretur aliquid dicere, vel ea occasione aliquid mali patere; unde c. 18 dixit Abdias Eliæ, Achab quæsisisse illum per omnem locum, nec invenire potuisse. Item, quod non alia ratione, nec propter vitam eremiticam jussus fuerit Elias in torrente Carith abscondi, signum est, quia postea siccatore torrente jussit Deus Eliam abire in Sarepta Sidoniæ, et ibi nutrirî vel morari in domo viduæ, ubi per plures dies mansit. Et postea non legitur Elias habuisse unquam firmam habitationem in deserto, sed interdum in civitatibus, interdum in desertis fuisse, prout iniqua temporum conditio permittebat; interdum enim quærebatur ad ne-

cem, et in speluncis montium latitabat; interdum vero jussu Dei revertebatur ad civitates et alia loca. Non ergo constare potest ex sacra Scriptura illum vitam eremiticam instituisse, sicut S. Athanasius, fugiendo persecutionem, interdum latitabat in sepulchro, interdum in aliis locis, vel forte in deserto, etc.

4. *Sustinetur tamen et roboratur amplius pronuntiatum quoad vitam contemplativam Eliæ.* — Nihilominus Patres sæpe indicant Eliam vitam eremiticam fuisse professum; ad hoc enim alludens Hieronymus, epist. 43 ad Paulinum, dixit: *Noster princeps Elias, noster Eliseus, etc.* Significat autem id colligi ex Scripturis cum præmittit: *Et ut ad Scripturarum auctoritatem redeam, etc.*, ubi Marian. Victor: *Eliam (inquit) et Eliseum deserta ac montes solitarios incoluisse res est notissima.* In eodem sensu dixit de Basilio Nazianzenus, in quadam oratione: *Solitudinem cum Elia et Joanne, qui admodum philosophi fuerunt, mire amplectebatur.* Et ipse Basilius, oratione in Gordium Martyrem, de Elia inquit: *Cum Sidoniorum conspiceret impietatem quotidie inualescentem, in montis Oreb speluncam secessit, ac sese ab omni humana conversatione, ut Deum quæreret ac videret, abdicavit, vidit tandem quantum fas est homini mortali.* Idem habet Isidorus, lib. 2 de Offic., c. 15, ubi eadem fere Hieronymi verba usurpat. Significat etiam Cassianus, lib. 1 de Institut. renunc., c. 2, ubi aperte ponit Eliam ut exemplar monachorum; nam ad exemplum ejus dicit solitus esse cingi zona pellicea; quod etiam habent Basilius et Joannes Hierosolymitanus, ut supra retuli.

5. *Verisimile est Eliam solitariam vitam egisse, etiam antequam mitteretur ad Achab.* — An vero cœperit Elias sequi hoc vitæ institutum, antequam primo mitteretur ad Achab, vel juberetur abscondi in torrente Carith, certo affirmare non possumus. Non est autem improbabile antea incepisse. Nam Jacobus, in sua Canonica, cap. ultimo, indicat ante illud tempus fuisse singulariter justum dicens: *Elias homo erat similis nobis passibilis, et oratione oravit, ut non plueret super terram, et non pluit annos tres et menses sex.* Unde constat (quamvis in libris Regum non refertur) siccitatem illam, quam Elias prædixit, oratione ipsius fuisse antea a Deo impetratam. Erat ergo antea vir justus et potens apud Deum, et zelo divino jam vehementer urgebatur; non enim ex inordinata aliqua

affectione afflictiones illas suo populo postulabat, sed ut percussus a Deo suum errorem agnosceret; ergo verisimile est jam fuisse a Deo vocatum ad altius genus vitæ, in quo tantam sanctitatem consecutus erat; ita ut sicut Joannes Baptista in eremo fuit a Deo evectus ad eum sanctitatis gradum, in quo posset libere veritatem prædicare, et regibus resistere, eosque reprehendere, ita etiam Elias, quamvis non tam cito, sicut Joannes, convenienti tamen tempore, fuerit ad novum ac mirabile vivendi genus evectus, ut coram rege, et populo magna cum auctoritate et libertate posset pro divino honore pugnare. Simili argumento Hieronymus, lib. 11 contra Julianum, illum, quia Eliam in catalogo conjugalorum posuerat, impugnat: *Quia si Joannes Baptista (inquit) venit in spiritu, et virtute Eliæ, et Joannes virgo est, utique non solum in spiritu ejus venit, sed etiam in corporis castitate.* Ambrosius etiam, in epistola 25 ad Vercellenses, in hoc comparat Eliam et Joannem, quod uterque in deserto constantiam prius exercuit, ut fortior prodiret ad increpandum regem et mundum. Et lib. 1 de Virginibus, in principio, Eliam dicit, *nullis corporis coitus permixtum cupiditatibus inveniri.* Et ideo inter virgines communiter numeratur, quia cum justus semper fuerit, extra matrimonium pollutus non est; et licet Scriptura positive non declaret eum uxorem non duxisse, tamen, quia nec uxoris, nec filiorum ejus mentionem facit, colligunt Sancti nunquam matrimonium contraxisse; quod etiam ejus muneri et prædicationi magis accommodatum fuit; inde etiam fit conjectura, vitam a consortio hominum separatam a principio elegisse, saltem tempore maturæ ætatis, in quo posset statum vivendi eligere, quia illo tempore valde insuetum erat homines, præsertim laicos, ut erat Elias, si communem et cum cæteris vitam ageret, a matrimonio abstinere.

6. *Id tamen certius est post dictam vocationem.* — *Ad objectionem in num. 3.* — *Ad confirmationem ibid.* — Verum, quidquid sit de illo anteriori tempore, certe, ex quo ad prophetizandum vocatus est et missus, plane videtur a Deo separatus ab urbium habitatione, et ad vitam solitariam agendam traductus, nam ex discursu vitæ ejus a prædicta Dei vocatione, usque ad translationem ejus, constat semper in desertis habitasse, solumque transitorie ad negotium aliquod jussu Dei peragendum, ad communes hominum habitationes rediisse,

quod ex discursu sequenti clarius patebit; neque huic obstat, quod jussus fuerit ire ad torrentem Carith, se occultandi gratia; utrumque enim simul consistere potest; novit enim Deus similibus uti occasionibus, ut suos electos vocet ad perfectiorem vitam: imo hoc exemplo monstratum et præfiguratum fortasse est, quod Deus in lege gratiæ fecit cum Paulo eremita, et aliis Sanctis, ut occasione persecutionum eos duceret ad vitam solitariam et perfectissimam agendam; unde hæretici calumniantur hoc vitæ genus casu et necessitate quadam inchoatum esse, non advertentes divinæ providentiæ sapientiam, cui nihil casu accidit, eadem in malitia hominum exordia sumere perficiendi opera sua; hoc indicare voluit Deus etiam Eliæ, et ideo, licet proxima intentione, et ad litteram, ut sic dicam, missus fuerit ad se occultandum hominibus, ex altiori quoque providentia missus est, ut separatus ab hominibus jugiter et perfecte Deo vacaret, et mirabilem vivendi rationem inter homines inchoaret; quod autem satis fuerit illa vocatio, dicti Patres sentiunt, et indicat Ambrosius, dicta epistola ad Vercellenses, prope initium, dicens: *Elias, quem Dominus ad virtutis erudiebat perfectionem;* atque etiam effectus monstravit, nec enim postea unquam legimus Eliam in civitatibus commoratum. Quod namque ad tempus missus fuerit ad Sareptam Sidoniæ, ut ibi in secreto pascere vidua, non impedit quominus ibi vitam solitariam in suo cœnaculo, et pure contemplativam duceret. Cur autem ibi, potius quam in alio deserto, ubi esset aqua, servatus a Deo fuerit, vel sicut cibum per corvos accipiebat, non etiam aquam acceperit, in divinæ sapientiæ thesauro absconditum est; forte voluit Deus ea occasione illi viduæ magna beneficia conferre, ut effectus ostendit, et significavit Christus Dominus, Lucæ 4; forte etiam illud factum mysticam habuit significationem, quam egregie prosequitur Ambrosius, in comment. ad cap. 6 Apocalyp., versus finem. Postea vero quam se manifestavit Achab, in montem Carmelum ascendit, ubi prophetas Baal interfecit, indeque in desertum abiit, et inde ad montem Dei Oreb, ex quo jussu Dei descendit ad ungendos reges et Elisæum. Atque ita fere semper in deserto invenitur, nisi cum divino jussu seu inspiratione alio mittitur.

7. *Concluditur pro tota prima assertione.* — Ex his ergo, pro materiæ capacitate, satis patet tota assertio: quæ vero addidimus de austeritate vitæ, et jugi contemplatione, su-

muntur ex 3 et 4 Regum libris, et ex comparatione inter Eliam et Joannem Baptismam, apud Sanctos Patres frequentissima, et fundata in illo Marci 4: *Joannes ipse est Elias*; et Lucae 1: *Præcedet in spiritu et virtute Eliæ*.

8. *Secunda assertio, de commoratione Eliæ in monte Carmelo.* — *Abulensis dictum partim negativum, partim affirmativum de habitatione Eliæ in Carmelo.* — *Pars negativa incerta.* — Dico secundo: probabile est Eliam permanentem suam habitationem vitæ eremiticæ præcipue habuisse in monte Carmelo. Notavit hoc Abulensis, 3 Reg. 21, quando Elias jussus est descendere ut occurreret Achab, eumque de gravissimo peccato reprehenderet, eidemque et uxori debitam mortis pœnam prædiceret; expendit ergo Abulensis verbum descendit, dicens: *Ex eo tempore, quo Deus fecit miraculum mittendi ignem super sacrificium suum in monte illo, habuit devotionem Elias manendi in illo, et semper mansit, usque ad tempus, quo raptus est in curru igneo.* Unde lib. 4 Regum, cap. 1, circa illa verba: *Surge, et ascende in occursum nuntiorum regis Samariæ, notat idem Abulensis dici, ascende, non quia Elias maneret in aliquo loco infimo, manebat enim in monte Carmelo, sed quia ipse descensus erat de monte, et postea ascensus per viam, per quam veniebant nuntii Ochozicæ.* In his autem verbis Abulensis unum videtur tacite supponi, et aliud aperte asseritur; indicatur enim Eliam ante illud insigne factum non habitasse in monte Carmelo, sed tunc concepisse devotionem et propositum manendi ibi; quæ pars negativa ex Scriptura probari non potest, nec mihi de illa constat; nam si verum est Eliam, priusquam prophettare inciperet, vitam egisse solitariam, fortasse illuc ascendit ad convincendos et puniendos prophetas Baal, quod etiam ejus verba indicant ad Achab: *Mitte, et congrega ad me universum Israel in monte Carmeli*, 3 Reg. 18; quasi diceret: *Ibi enim ero, sicut soleo*; prius enim, quia se occultabat, aliis in locis versabatur, juxta divinam revelationem. Sed, ut dixi, hoc torum incertum est, quantum ad illud tempus spectat.

9. *Pars affirmativa magis certa.* — *Secunda ergo pars, de reliquo tempore vitæ Eliæ, postquam occidit prophetas Baal, majus aliquod fundamentum habet in Scriptura, ut statim numero sequenti deducam.* Estque nullum recepta opinio, et locutionibus Patrum conformis; ad illam enim alludens Ba-

silius, in epistola ad Chilonem discipulum, dixit: *Hic mons celebris Carmelus, in quo Elias demoratus perplacuit Deo.* Sic etiam ait Nazianzenus, orat. 16, de Pauperum amore, initio: *Pulchra res solitudo, et quies, idquem docet Eliæ Carmelus.* Ubi Nicetas exponit, id est, *Elias in Carmelo degens, quemadmodum 3 Regum liber narrat.* Eandem late prosequuntur Joannes Hierosolymitanus, dicto libro de Institut. monach., a cap. 17 ad 21, ubi ait post sedatam persecutionem contra Eliam, mortua Jezabel, fixisse Eliam domicilium suum in monte Carmelo, tum quia erat aptissimus ad vitam monasticam; tum etiam propter insignia miracula, quæ Deus ibi ostendit. Additque fecisse ibi oratorium, et per sexdecim annos ibi mansisse usque ad suam translationem.

10. *An manserit Elias semper in Carmelo usque ad suam translationem.* — Et quidem hoc posterius de mansione Eliæ usque ad suam translationem insinuat in martyrologio Romano, dum 20 die Julii dicitur: *In monte Carmelo sancti Eliæ Prophetæ.* Quod si objicias, quod Elias non ex monte illo, sed ex ripa Jordanis raptus est, responderi potest non quidem permansisse in illo monte usque ad articulum translationis suæ, sed ibi habuisse domicilium usque ad illum diem, quo Dei monitu inde discessit levandus in cælum. Sed adhuc obstat, quod 4 Reg. 2 dicitur: *Cum levare vellet Dominus Eliam per turbinem in cælum, ibant Elias et Eliseus de Galgalis, et non dicitur de monte Carmelo.* Occurritur vero dicendo, non ita habuisse Eliam fixam habitationem in illo monte, quin interdum ad alia loca diverteret, cum divinum obsequium vel ratio sui muneris id postularet. Ita ergo tunc per occasionem aliquam descenderat in Galgala, sive jam præmonitus a Deo de suo transitu, sive (quod magis Scriptura significat) quia occasione alia illuc iverat, de qua non nihil infra dicemus, et ibi postea acceperit oraculum de sua translatione; et ideo ab illo termino discessus ejus incipit narrari citato loco. Convincit autem hæc objectio, non satis probari ex divina Scriptura domicilium hoc et habitationem Eliæ in monte Carmelo usque ad transitum suum, quamvis verum sit Scripturam non repugnare huic historiæ, quæ magis videtur in traditione fundata; licet ex uno quodam Scripturæ loco probabiliter colligatur, ut statim dicam numero sequenti.

11. *An ibi edificaverit oratorium.* — *Auctor theatri terræ Sanctæ.* — Alterum vero, quod

de oratorio ædificato ab Elia dicitur a Joanne Hierosolymitano, conjectura fortasse vel traditione assertum est; nam apud alios auctores nihil de ea re invenio satis expressum. Referunt autem communiter historiographi et cosmographi, fuisse in illo monte speluncam, et forsitan Eliæ, ut ex Brochardo et aliis refert auctor theatri terræ sanctæ, in tribu Isachar, unde etiam est verisimile, fuisse ibi aliquem locum cultui Dei dicatum. Præterea Cedrenus, in Compendio historiæ, in Basilio, refert, templum Eliæ per Basilium imperatorem fuisse restitutum, ut meminit Baron., in scholiis ad martyrologium Romanum, 20 die Julii, ubi etiam ait extare epigramma D. Gregorii Nazianzeni, de æde Eliæ *Dominicum* nuncupata; quæ possunt intelligi de templo Eliæ, id est, ædificato ab Elia, et sic confirmant dictam sententiam; vel de templo Eliæ, id est, dicato Deo in honorem Eliæ; et in hoc sensu non ita directe faciunt ad rem præsentem, sed alludunt ad ædem sacram, quam dicitur Helena mater Constantini ædificasse in monte Eliæ Thesbitæ, ut significat Nicephorus, lib. 8, c. 3, ubi, licet non expresse ponat montem Carmelum, videtur tamen de illo loqui, cum ait, in acclivitate montis ædificasse Helenam pulcherrimam ædem Eliæ Prophetæ. Non autem etiam est magnum indicium, montem illum fuisse speciale habitaculum Eliæ, et habuisse in eo locum aliquem divino cultui singulariter dicatum.

12. *Confirmatur pars eadem de habitatione ordinaria Eliæ in Carmelo.* — Unum denique invenio Scripturæ locum, qui primam hanc sententiam mihi valde probabilem facit; nam lib. 4 Regum, cap. 4, mulier illa Sunamitis, quæ per Elisei intercessionem filium a Deo prius obtinuerat, et postea ex gravi morbo mortuum habebat, dixit ad virum suum: *Mitte, quæso, mecum unum de pueris, et excurram usque ad virum Dei in montem Carmeli;* ubi significatur montem illum fuisse locum proprium, ubi Eliseus domicilium habebat; constat autem ex narratione Scripturæ, 4 Reg. 2 et 3, et ex omnibus expositoribus ac Patribus, Eliseum successisse Eliæ, sicut in spiritu, ita et in munere, et in habitatione, seu sede propria, quam ad Deum melius colendum sibi elegerat. Hoc autem magis declarant verba interrogationis viri ad uxorem suam: *Quam ob causam vadis ad eum hodie, non sunt sabbata, neque sabbata.* Nam in his verbis duo insinuantur: unum est, habuisse illam feminam consuetudinem adeundi illis diebus in

montem Carmeli, ad conveniendum Prophetam illic habitantem. Aliud est, solitam esse illuc ire causa religionis, ad verbum Dei cum aliis audiendum a Propheta, vel orandum, et canendum divinas laudes, sicut mos erat Judæis eundi ad synagogas, et orationis loca, in diebus sabbatorum, et Kalendarum, et festivis aliis, ut indicavit ibi Lyranus, et latius Abulensis, quæst. 30. Erat igitur mons ille habitatio istorum Prophetarum, et in eo habebant locum aliquem operibus religionis et divini cultus destinatum.

13. *Eliseus successor Eliæ.* — Unde obiter constat, quod de Elia diximus, cum proportionem habere locum de Eliseo, hæc tantum differentia conservata, quod Elias fuit præceptor, Eliseus discipulus; ille pater, hic filius, sicut ipse clamabat: *Pater mi, pater mi;* ille quasi auctor et institutor illius vitæ generis, hic sectator et hæres. In reliquis vero fuit convenientia; nam ex quo Eliseus jussu Dei vocatus est ab Elia, et illum sequi cœpit, ei perpetuo ministravit, 3 Regum 19, usque ad 4 Regum 3. Post raptum vero Eliæ, eundem Carmelum incoluit, ut ex citato loco colligitur, et communiter auctores docent, atque Eliæ in spiritu et ministerio successit. Unde 4 Reg. 3, in hujus rei signum filii Prophetarum venerunt in occursum ejus, eumque adoraverunt, et tanquam caput et principalem Prophetam, Eliæque successorem agnoverunt.

14. *Objicitur quoad successionem ex Carmeli habitatione.* — *Respondeo.* — Objici autem potest, quia Eliseus vix semel aut iterum legitur in monte Carmelo, aut in alio deserto loco resedissee; sæpius vero in civitatibus, et inter reges versatus fuisse, et præcipue in Samaria, quæ curia regni erat. Unde 4 Reg. 5 dixit puella Hebræa, quæ erat captiva in Syria: *Utinam fuisset Dominus meus ad Prophetam, qui est in Samaria;* et postea Naaman veniens in Samariam ibi convenit Eliseum; et ea contigerunt, quæ illo loco Regum narrat Scriptura, et ex c. 6 et 7 constat illic permanentem habitasse Eliseum, ac tandem in cap. 13, ibidem occubuisse. Respondeo rationem vivendi Eliæ et Elisei non ita fuisse solitariam et contemplationibus abstractam, ut non etiam ad conversandum cum populo, in ejus beneficium, per quædam, ut ita dicam, intervalla descenderent; namque et donum prophetiæ, quod habebant, in eum maxime finem illis a Deo communicabatur ***.

Hæc tantum de sacro Carmelitarum ordine in manuscriptis auctoris Soarii invenire potuimus, quem nisi mors bonis omnibus indubitanter præoccupasset, tam de hoc ipso ordine quam de reliquis plura scripturum fuisse non dubitamus.

FINIS LIBRI SECUNDI.

TRACTATUS DECIMUS

DE

RELIGIONE SOCIETATIS JESU

IN PARTICULARI.

INDEX CAPITUM LIBRI PRIMI

DE RELIGIONE SOCIETATIS JESU, QUOAD INSTITUTIONEM ET INSTITUTUM
IN GENERALI.

-
CAP. I. <i>Sitne Societas Jesu vera religio, et cur ita appelletur.</i>	<i>sed etiam re ipsa, et quasnam proprietates inde consequatur.</i>
CAP. II. <i>De fine hujus religionis.</i>	CAP. VI. <i>An Societas Jesu contemplativam, an potius activam vitam complectatur.</i>
CAP. III. <i>De mediis quibus hæc religio utitur ad finem sibi præstitutum.</i>	CAP. VII. <i>In quo gradu perfectionis Societas Jesu instituta sit.</i>
CAP. IV. <i>An Societatis Jesu religio convenienter instituta sit et approbata.</i>	CAP. VIII. <i>Satisfit primæ objectioni capituli præcedentis.</i>
CAP. V. <i>An Societas Jesu sit per se religio clericorum, non solum habitu,</i>	CAP. IX. <i>Satisfit secundæ objectioni.</i>
-